

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
4.Bhar.152/2015/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2016. év május hó 3. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést :

A csalás büntette miatt vádlott ellen indult büntetőügyben az ügyész másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. év március hó 13. napján kelt 23.Bf.XIV.10.236/2014/5. számú ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a vádlottat az 1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól tekinti felmentettnek.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. év május hó 29. napján kihirdetett 21.B.XIV.30.373/2013/26. számú ítéletében bűnösnek mondta ki vádlottat csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pont], amiért őt kétszáz napi tétel, napi tételenként kétezer forint, összesen négyszázezer forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi fogházbüntetésre átváltoztatni. Kötelezte továbbá a vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kártérítés címén fizessen meg magánfélnek kétmillió forintot, valamint annak a 2009. év október hó 28. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát, illetve az adóhatóság külön felhívására százhuszezer forint eljárás illetéket.

A bűnösnek kimondott vádlottat kötelezte a bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott terhére súlyosításért, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása, míg vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

Az ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. év március hó 13. napján tartott nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a 23.Bf.XIV.10.236/2014/5. számú ítéletében vádlottat az ellene a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette. A másodfokú bíróság a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, az eljárási illeték megfizetésére kötelezést mellőzte, egyben megállapította, hogy az eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A vádlott bűnösségének kérdésében hozott eltérő rendelkezések eredményeként megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján.

A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék fent megjelölt ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a csalás büntetében bűnösnek kimondása és a vádlottal szemben felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.466/2015/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Kifejtette, hogy az első- és a másodfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített tényállás túlnyomórészt megalapozott. A fellebbviteli főügyészség azonban rámutatott, hogy megalapozatlanul mellőzte a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által rögzített történeti tényállás negyedik bekezdését, így azt is, hogy a vádlottnak az adás-vételi szerződés megkötésekor sem állt szándékában - a sértettnek tett állításával ellentétben - hogy a sértett a gazdasági társaságban tulajdonjogot szerezzen.

A fellebbviteli főügyészség arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok körütekintő mérlegelésével alapos indokát adta annak, hogy mi alapján állapította meg, hogy a vádlottnak már a szerződés megkötésekor sem állt szándékában annak teljesítése. Ezzel szemben a másodfokú bíróság tévedett, amikor elfogadta a vádlott azon védekezését, mely szerint a bejegyzés 2010. áprilisát követő elmaradását az indokolta, hogy a sértett további tulajdonosi jogosultságok biztosítását kérte.

A fellebbviteli főügyészség úgy foglalt állást, hogy ez utóbbi körülmény nem elfogadható magyarázat magánfél tulajdonosi jogosultságai bejegyzésének elmaradására, mert az üzletész tulajdonjoga a szerződés szerinti eredeti tartalommal bejegyeztethető volt, az hogy a sértett mint tulajdonos a későbbiekben milyen jogokat gyakorolhat ettől teljesen független kérdés, az arra vonatkozó egyeztetés a tulajdonjog bejegyzésétől függetlenül is lefolytatható lett volna. Rámutatott arra, hogy álláspontja szerint a vádlott szerződéskötéskori szándékára vont következtetés indokolásának körében az elsőfokú bíróság által kifejtettek helytállóak, miként az ügyészi másodfellebbezésben indokolásában írtak is e vonatkozásban. A másodfokú bíróság tévesen jutott ezért arra a következtetésre, hogy a vádlott vonatkozásában nem állapítható meg már az adásvételi szerződés megkötésekor a sértett tulajdonjogának bejegyeztetésére irányuló szándék. E téves következtetés miatt került sor tévesen a vádlott felmentésére.

Összességében a fellebbviteli főügyészség szorgalmazta, hogy a harmadfokú bíróság a vádlott bűnösségét csalás bűntettében állapítsa meg, és vele szemben szabjon ki végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést, amelynek végrehajtási fokozatát börtönben állapítsa meg, és rendelkezzen arról is, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Végül indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottat kötelezze a bűnügyi költség viselésére.

A harmadfokú bíróság nyilvános ülésén a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője az ügyészi másodfellebbezést változatlanul fenntartotta és kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelés alapján jutott megalapozott következtetésre a vádlott bűnössége tekintetében. Ezt a másodfokú bíróság felülmérlegelte, amely nem volt törvényes.

A vádlott védője aláhúzta, hogy a vádlott és a sértett üzletész átruházási szerződést kötöttek, ez a kontraktus érvényesen létrejött, és a mai napig hatályban van. Semmiféle visszafizetési opciót nem tartalmaz a szerződés, a tulajdonjog bejegyzése pedig kimondottan magánfél kérésére maradt el egészen a 2010. évig. Ezt követően egy vitás helyzet alakult ki figyelemmel arra, hogy a sértett többletjogokat kért, amelyet a vádlott nem kívánt megadni. Mindebből - a védői álláspont szerint - nem lehet következtetést vonni a vádlott büntetőjogi felelősségére. A védő hangsúlyozta, hogy a társaság a mai napig működik, így a sértettnek bármikor lehetősége lenne az őt megillető tulajdoni rész bejegyzésének kikényszerítésére. A védő összességében a másodfokú felmentő ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A vádlott az utolsó szó jogán azt hangsúlyozta, hogy többször kérte magánfelet, hogy egyezzenek meg, azonban a sértett mindig újabb követelésekkel állt elő. A terhére rótt bűncselekményben nem érezte magát bűnösnek.

A bejelentett ügyészi másodfellebbezés nem alapos.

A Be. 387. § (1) és (2) bekezdései alapján a harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítélet minden rendelkezését és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírált abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az első-, illetve a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e. A Be. 388. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve ha ez a tényállás megalapozatlan.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság is az eljárását a perrendi szabályoknak megfelelően, kellő részletességgel és alaposággal folytatta le. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, és iratszerűen, részletesen, okszerűen az ésszerűség és a logika szabályainak megfelelően értékelte, azonban helytelen következtetést vont le akkor, amikor megállapította a vádlott bűnösségét arra figyelemmel, hogy a vádlott elkövetéskori tudat tartalmára vonatkozóan azt rögzítette, hogy már ekkor nem állt szándékában magánfél üzletrész jogosítványát bejegyeztetni.

A másodfokú bíróság ettől eltérő álláspontra helyezkedett, amikor az iratok tartalma és helyes ténybeli következtetés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének tényállási részéből mellőzte azt a megállapítást, hogy a vádlottnak az üzletrészre vonatkozó adás-vételi szerződés megkötésekor sem állt szándékában, hogy a magánfél a gazdasági társaságban tulajdonjogot szerezzen.

Kétségtelen tény, hogy a rendelkezésre álló iratok között számtalan olyan tartalmú bizonyíték van, amelyek vádlott bűnösségének irányába hatnak. Ilyen például - amelyre egyébként az elsőfokú bíróság is alappal hivatkozott -, hogy a vádlott a későbbiekben egy olyan tartalmú levelet is küldött magánfél sértettnek, amelyben öt további jelentős - milliós nagyságrendű - összeg befizetésére hívta fel törzstőke emelés címén. Ugyanakkor a többi résztulajdonosnak jóval kisebb összegről szóló levelet küldött. Ez a tény önmagában a vádlott bűnös szándékának irányába mutat, ugyanakkor számos bizonyíték vádlott büntetőjogi felelőssége ellen hat. Ilyen legkevésbé sem elhanyagolható körülmény, hogy a vádlott cége - ha nem is nyereségesen és problémamentesen - de a mai napig is működik, amely azt igazolja, hogy vádlott tényleges gazdasági tevékenységet folytatott a vádbeli időszakban, illetve folytat a mai napig is.

Ilyen körülmények között helyesen foglalt állást a másodfokon eljáró törvényszék, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a bizonyítékok között nem lelhető fel olyan, amely alapján büntetőjogi bizonyossággal igazolható lenne, hogy a terheltnek már az üzletrész átruházási szerződés megkötésekor sem állt szándékában a sértettel kötött megállapodásban foglaltak teljesítése a kft. tulajdonosi viszonyainak bejegyeztetésére vonatkozóan. A másodfokú bíróság is behatóan foglalkozott azokkal a bizonyítékokkal, amelyek a vádlott bűnösségének irányába mutattak (a törzstőke felemelésére vonatkozó valótlan tartalmú sértetti tájékoztatás, továbbá a magánfél felhívása a korábban említett nagyobb összegű pénzbeli teljesítésre), azonban azt is helyesen vette számba és értékelte, hogy a 2010. év április hónapjáig éppen maga a sértett magánfél nem kívánta megindítani a változás bejegyzésre irányuló cégbíróági eljárást más személyes érdekei miatt. A későbbiekben pedig - a rendelkezésre álló bizonyítékok tartalma alapján - azért nem került sor a

tulajdonosi jogosultság bejegyzésére, mert azok tartalmában nem született konszenzus a vádlott és a sértett között, mert a magánfél mindig újabb és újabb, számára egyre szélesebb jogokat biztosító kérésekkel állt elő.

A csalás törvényi tényállása - akár a Btk., akár pedig az 1978. évi IV. tv. különös részi tényállását vesszük alapul - nem változott. Eszerint: aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el. A törvényi tényállás megfogalmazásából egyértelműen kiviláglik, hogy a csalás szándékos, célzatos bűncselekmény, ami azt jelenti, hogy az elkövetés megkezdésekor már fenn kell állnia a jogtalan haszonszerzésre irányuló szándéknak, tehát a bűncselekmény csak egyenes szándékkal követhető el. Ebből a szempontból a kár okozása vonatkozásában elegendő az eshetőleges szándék is.

A jogirodalom és az állandósult bírói gyakorlat szerint az elkövető elkövetéskori aktuális tudattartalmára (szándékára) a külvilágban megnyilvánuló magatartása alapján lehet és szükséges következtetést vonni. Jelen ügyben azt lehetett megállapítani, hogy a vádlottnak ténylegesen létező, jóllehet rosszul működő gazdasági társasága volt, azonban annak prosperitását igyekezett az évek folyamán fenntartani. Jól mutatja ezt a tényt az is, hogy a vállalkozás jelenleg is megvan és működik, és tényleges gazdasági tevékenységet folytat.

Mindezek ismeretében helyesen döntött a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék, amikor a kétséget kizáróan nem bizonyított tényt a vádlott javára értékelte, és erre figyelemmel - a Be. 6. § (3) bekezdésében írtak felhívásával - vádlottat az ellen csalás büntette miatt emelt vád alól bizonyítottság hiányában felmentette.

Megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy a vádlott és magánfél sértett között fennálló anyagi-elszámolási vita nem büntetőjogi, hanem polgári jogi jogviszony, amelynek rendezése a polgári bíróság hatáskörébe tartozik, ebben az eljárásban érvényesíthetők a sértett vagyoni jogai.

A másodfokú bíróság ítélete mindössze egy pontos szorult korrekcióra, nevezetesen a Fővárosi Ítéltábla az eredeti vádban foglaltaknak megfelelően az 1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól mentette fel a vádlott, mivel - e rendelkezés jellegére figyelemmel - az elbíráláskor hatályos törvény nem tartalmaz kedvezőbb rendelkezést az elkövetéskor hatályoshoz képest.

A harmadfokú bíróság mindenben egyetértett a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltakkal, így a fentiek szerint bejelentett másodfellebbezés kapcsán a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 385. §-ára figyelemmel nyilvános ülésen helybenhagyta a Be. 397. §-a alapján, mely végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2016. év május hó 3. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. Dr. Németh Nándor s.k. Dr. Halász Etelka s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. év március hó 13. napján kelt 23.Bf.XIV.10.236/2014/5. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.152/2015/5. számú végzése folytán a 2016. év május hó 3. napján jogerőre emelkedett.

. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
Németh Annamária
tisztviselő